

door
Bert Wolters

Muziek stimuleert creativiteit!?

Verschillende onderzoeken wijzen uit dat muziek creativiteit stimuleert. Dan maar altijd de radio aan?

De hersenen vormen het regelsysteem van ons lichaam. De hersenschors, of cortex cerebri, is de buitenste laag van de grote hersenen en ontvangt, analyseert en interpreteert informatie uit de rest van het lichaam. De grote hersenen bestaan uit de linker- en de rechter hersenhelft. De rechter helft verwerkt informatie op een intuïtieve, creatieve manier, terwijl de linkerhelft meer analytisch is ingesteld. De hersenbalk, of corpus callosum, verbindt beide helften en faciliteert de onderlinge communicatie.

Muziek blijkt effect te hebben op de hersenactiviteit. Het verbetert de communicatie tussen linker- en rechter hersenhelft, via alpha en theta-straling. Zo helpt klassieke muziek jazz groepen zich te concentreren. Omgevingsgeluiden als waterval, wind en zee creëren een creatieve sfeer. Wat houdt dat dan in? Denk ook aan de rol van muziek bij meditatie. Het helpt te ontspannen.

Het is me niet gelukt te achterhalen wat er in muziek is dat de creativiteit stimuleert. Gaat het alleen om geluidsgolven en heeft ieder geluid dit effect? Is het een melodie? Is het ritme? Is het alleen de frequentie? Het lijkt er wel op dat

actief bezig zijn met muziek van belang is om intelligentie en/of creativiteit te stimuleren en niet het passief ondergaan van muziek. Begin 20e eeuw heeft de Hongaarse musicus, componist, pedagoog en muziekwetenschapper Zoltan Kodály onderzocht hoe de leerprestaties van leerlingen konden worden verbeterd. Hij ontdekte dat het dagelijks musiceren de cognitieve prestaties enorm verbeterde.

Wat is creativiteit?

Er zijn veel definities van creativiteit (zie <http://www.creatiefdenken.com/wat-is-creativiteit.php>), bijvoorbeeld 'Creativiteit is het vermogen om niet bestaande relaties te zien' (Thomas Disch). Dat zie je bijvoorbeeld bij jazz muziek, waar muzikanten spontaan met elkaar een niet bestaand stuk muziek maken: er ontstaan nieuwe combinaties.

Veranderende rol van muziek?

Ik krijg de indruk dat de rol van muziek verandert: van muziek waar je echt naar luisterde naar achtergrondruis die je niet meer opmerkt. Dat kan een generatiekloof zijn, maar zoals bij veel ontwikkelingen zie je ook bij muziek dat het klein begint, maar steeds verder toeneemt. Zo

zaken tegemoet schalt? Ook scholieren fietsen steeds vaker met een spelende radio/smartphone. Het lijkt nu een soort behang te zijn: aanwezig, maar je merkt het niet op (tenminste de eigenaar niet). Zo kwam ik een keer in een bedrijf dat zich als 'creatief' profileert, waar de muziek (lees radio) me bij binnenkomst tegemoet kwam op een volume dat ik thuis niet prettig vind. Was dit om de creativiteit van de medewerkers te stimuleren? Opgedrongen muziek leidt mij vooral af, irriteert me en lijkt daarmee juist mijn creativiteit te blokkeren.

Muziek leidt af

Veel scholieren maken hun huiswerk met de radio aan. Uit onderzoek blijkt dat de resultaten bij intentioneel leren met achtergrondmuziek iets slechter zijn dan zonder achtergrondmuziek. Achtergrondmuziek blijkt de concentratie verschillend te beïnvloeden en het geheugen en leesbegrip zelfs enigszins negatief. Als er al sprake is van een negatieve invloed van achtergrondmuziek, is deze bij introverten groter dan bij extraverten (<http://dare.uva.nl/cgi/arno/show.cgi?fid=523907>). Actief musiceren lijkt echter tot een hogere intelligentie te leiden, zie (<http://www.llamada.nl/pages/schoolprojecten/muziek-gezondheid-en-slim-zijn.php>).

Muziek verbindt

Muziek verbindt groepen: zowel de mensen die de muziek maken als de mensen die naar de muziek luisteren. Hierbij is een grote variatie van groepen mogelijk, die zich aangetrokken voelen tot een specifieke vorm van muziek.

Conclusie?

Het is niet moeilijk te achterhalen waar de uitspraak 'Muziek stimuleert creativiteit' op gebaseerd is. Het is wel lastig om te achterhalen hoe u dit kunt gebruiken om uw eigen creativiteit te stimuleren. Wellicht de beste manier om hierachter te komen, is bij uzelf na te gaan wat het effect van muziek op uw eigen creativiteit is.

zond de radio in het begin slechts op een paar vaste uren per dag uit en daar gingen de mensen voor zitten. Tegenwoordig lijkt de radio echter meer een standaard achtergrondruis te worden. Of denk eens aan de muziek in de lift, of de harde muziek die je in hippe kleding-

